

Hartolan kunta, kaavoitus
kunta@hartola.fi, pirjo.kemppi@hartola.fi

Viite: Lausuntopyyntö 28.3.2022

Asia: Hartola, Putkijärven ranta-asemakaavan kumoaminen ja Pohjois-Hartolan ranta- ja kyläyleiskaavan muutos, ehdotusvaihe

Suunnittelualue muodostuu noin 90 hehtaarin kokoisesta alueesta kunnan luoteisosassa Putkijärvellä (= Putkijärven tilan 81-410-1-290 kaikki palstat sekä lohkotila 81-410-1-262 Haijunkallio. Ehdotusvaiheessa mukaan on otettu myös Kuusimäen lohkotila 81-410-1-237, jonka osalta korjataan virhe kaavakartoilla. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu Karttaako/Jarmo Mäkelän laatimasta, 7.2.2022 päivätyistä kaavaselostuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Museo muistuttaa kaavoittajaa siitä, että arkeologisen selvitystarpeen riittävyyden ja tarpeen arviointi on kulttuuriympäristöviranomaisten tehtävä, ei kaavoittajan. Museo muistuttaa kaavoittajaa myös siitä, että Muinaismuistolain (295/1963) noudattamisen lisäksi kaavoituksessa riittävät selvitykset ovat yksi tärkeä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999 + myöh. täydennykset) sisältyvä vaatimus myös *kulttuuriperinnön osalta*, oli kyse sitten pienestä tai suuresta maankäytön muutoksesta. Puutteellisia selvityksiä voidaan pitää valitusperusteena. Viitaten 2.12.2021 antamaansa lausuntoon museo huomauttaa kaavoittajaa uudelleen siitä, että suunnittelualueelta ei ole olemassa ajantasaista tietoa muinaisjäännöksistä: se on ollut osa inventoinnin kohdealuetta viimeksi vuonna 2006 (*T. Jussila ja H. Poutiainen 2006: Hartola. Pohjois-Hartolan ranta- ja kyläyleiskaava-alueen inventointi*), mistä johtuen tiedot alueen muinaisjäännöksistä ovat vanhentuneet. On myös huomattava, että Päijät-Hämeen alueelta on viime vuosien aikana löytynyt historiallisten kylätonttien yhteydestä lähes poikkeuksetta viitteitä myös rautakaudesta: suunnittelualueella on sijainnut historiallisen ajan säteriratsutila, joka on luultavasti ollut osa jo sitä varhaisempaa historiallisen ajan kylätonttia (muinaisjäännösrekisterin tunnus Putkijärvi, nro. 1000023929).

Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää, että suunnittelualueella sijaitsevat rakentamattomat rakennuspaikat ja niiden lähialueet inventoidaan kaavahankkeeseen kuuluvana selvityksenä. Koska kyse on kahdesta pienialaisesta rakennuspaikasta ja siten lyhyestä tarkastuksesta, museo voi suorittaa tarkastuksen pyynnöstä virkatyönään. Rajallisista resursseista johtuen tarkastus on mahdollista suorittaa aikaisintaan loppukesällä/syksyllä 2022. Tarkastuksen/inventoinnin voi tilata myös haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internet-sivuilta (kohta: *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Inventoinnin on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyyttä. Suoritettujen inventoinnin raportti on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Museo totesi luonnosvaiheen lausunnossaan 2.12.2021, että tilakeskuksen ja ympäröivän alueen kulttuuriympäristöarvojen osalta kma-kaavamääräys on riittävä ja kaavaselostukseen tulee täydentää kohteen kuvausta ja arvoja. Tämä täydentävä osuus puuttuu yhä selostuksesta. Kaavamuutosalueella kma-määräys viittaa kohteeseen *kma-11 Putkijärven kylä*. Kma-11-kohteen kuvausta tulee siis täydentää kaavaselostukseen, jotta alueen arvot on siinä riittävässä määrin kuvattu. Arvojen kuvauksen pohjana voi edelleen käyttää voimassa olevan ranta- ja kyläyleiskaavan selostuksen tekstiä, jota tulee täydentää ja täsmentää alueen kuvauksen ja etenkin tilakeskusta ympäröivien viljelys- ja laidunalueiden maisemallisten ja tilan kulttuurihistoriallisten arvojen osalta. Viitaten edelliseen lausuntoonsa, museo on toimittanut kaavan laatijalle katselmukseensa perustuvan selvitysraportin, jonka pohjalta kuvauksen täydentämisen voi tehdä. Kaavaselostuksessa olevasta vastineraportista tämä teksti löytyy, mutta kma-11 kohteen ja sen arvojen kuvaus tulee täsmentää myös kaavaselostuksessa kma-kaavamääräystä käsittelevään kohtaan.

Museo pyytää Hartolan kuntaa toimittamaan kaavapäätöksen oikaisuosoituksineen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti välittömästi lausunnon antajalle asemakaavan hyväksytyksi tulemisen jälkeen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Reetta Nousiainen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus